

ZESPÓŁ PORADNI NR 3

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 6
Specjalistyczna Poradnia Wczesnej Diagnostyki i Rehabilitacji

20 - 863 Lublin, ul. Młodej Polski 30
tel./ fax (81) 741- 09- 30; 0-501-37-00-90
www.zp3.lublin.pl / e-mail: poczta@zp3.lublin.eu

JAK KOCHAĆ DZIECKO? o wychowaniu w rodzinie

GAZETKA NR 20

Opracowanie: Dorota Sikora, Stanisława Krasowska

„Najlepszym miejscem pod słońcem na ziemi jest dom, w którym rodzice potrafią zrozumieć, że każdy moment i każde doświadczenie - nawet to, które dorosłym wydaje się błahie i nieważne - mają swój udział w kształtowaniu umysłu i charakteru dziecka”.

G. MacDonald

WZORCE ZDROWEJ RODZINY **(wg J.G. Woititz):** **W zdrowej rodzinie:**

- **Rodzice opiekują się dziećmi** (w niezdrowej rodzinie dzieci przejmują opiekę nad rodzicami).
- **Komunikaty są jasne i zrozumiałe, a jeżeli takie nie są mogą zostać zakwestionowane** (w niezdrowej rodzinie występują podwójne komunikaty, wprowadzające zamieszanie i wymagające domyślenia się).
- **Dziecko jest zawsze kochane, nawet jeżeli jego zachowanie jest nie do przyjęcia** (w niezdrowej rodzinie dziecko jest zawstydzane).

- **Granice prywatności są szanowane** (w niezdrowej rodzinie granice prywatności są niejasne, często ulegają naruszeniu).
- **Każde uczucie ma prawo zaistnieć** (w niezdrowej rodzinie uczucia bywają przedmiotem agresji i dlatego są tłumione).
- **Rodzice są nauczycielami i przewodnikami** (w niezdrowej rodzinie dzieci wychowują się same).
- **Obowiązują rozsądne ograniczenia i zależności** (w niezdrowej rodzinie panuje chaos albo skrajna surowość).
- **Wymagania stawiane dzieciom dostosowane są do ich wieku i osiągniętego stopnia rozwoju** (w niezdrowej rodzinie wymaga się od dziecka super-dojrzałości albo infantylizuje się je).
- **Stale i automatycznie daje się dzieciom odczuć, że są cenione** (w niezdrowej rodzinie daje się dzieciom odczuć, że są nic nie warte i nie zasługują na miłość).
- **Życie jest zorganizowane, istnieje planowanie i zdolność do przeciwstawiania się kryzysom i ich przezwycięzania** (w niezdrowej rodzinie przechodzi się od jednego kryzysu do drugiego, a kiedy go nie ma członkowie rodziny go tworzą).

ATMOSFERA W RODZINIE

Podstawową wartością domu rodzinnego jest jego niepowtarzalna atmosfera, **swoisty dla każdej rodziny klimat**, w którym organizuje ona warunki dla rozwoju osobowości dziecka, uzyskania jego dojrzałości emocjonalnej i równowagi psychicznej.

Wyodrębnić można atmosferę korzystną dla rozwoju i kształtowania osobowości dziecka oraz atmosferę ujemnie wpływającą na psychiczny rozwój dziecka, powodującą zaburzenia w jego zachowaniu, w skrajnych przypadkach natomiast, głębsze defekty osobowości. W rzeczywistości można mówić o przeważającym klimacie dobrym, ciepłym, serdecznym oraz klimacie złym, niewłaściwym.

W przypadku atmosfery korzystnej między członkami rodziny występują pozytywne więzi emocjonalne: zaufanie, miłość, tolerancja, a stosunki między nimi oparte są na współdziałaniu i wzajemnej pomocy. Atmosfera pogodna, tolerancyjna oraz życzliwa ułatwia skuteczne uspołecznienie dziecka, kształtowanie w nim odpowiednich postaw społecznych, moralnych, religijnych. Niekorzystna atmosfera wychowawcza rodziny hamuje rozwój umysłowy dziecka, a zwłaszcza społeczno-uczuciowy, zakłócając lub hamując również rozwój motywów uczenia się.

POSTAWY RODZICIELSKIE

„**Postawy rodzicielskie** wywierają tak głęboki wpływ na dziecko między innymi dlatego, że emocjonalny stosunek rodziców do dziecka wyraża się w każdym niemal słowie skierowanym do niego, w każdej czynności związanej z jego pielęgnacją i opieką nad nim, stanowi także komponent każdego zabiegu wychowawczego. Postawy rodzicielskie są plastyczne i zmieniają się w miarę, jak zmienia się dziecko w różnych fazach swojego rozwoju”.

M. Ziemska

Prawidłowe postawy rodzicielskie:

1. Akceptacja dziecka
2. Współdziałanie z dzieckiem
3. Dawanie dziecku rozsądnej swobody
4. Uznawanie praw dziecka

Nieprawidłowe postawy rodzicielskie:

1. Unikanie dziecka
2. Odtrącanie dziecka
3. Nadmierne ochranianie
4. Nadmierne wymagania

Akceptacja dziecka

Rodzic

- stara się poznać potrzeby dziecka i zaspokoić je;
- daje dziecku do zrozumienia, że jest kochane i cenione;
- przyjmuje dziecko takim, jakim ono jest, łącznie z zaletami i wadami, cechami fizycznymi, usposobieniem, możliwościami umysłowymi i trudnościami w niektórych dziedzinach;
- jest empatyczny i tolerancyjny, lecz nie bezkrytyczny wobec dziecka i jego zachowania;
- nie ukrywa swoich uczuć do dziecka.

Dziecko

- czuje się bezpieczne, zadowolone ze swojego istnienia;
- potrafi wyrażać swoje uczucia, jest pogodne, miłe, odważne;
- nawiązuje trwałe więzi emocjonalne, jest przyjacielskie, empatyczne i zrównoważone emocjonalnie.

Współdziałanie z dzieckiem

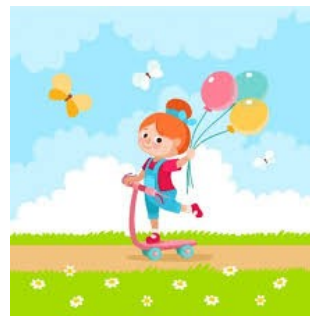
Rodzic

- jest w ciągłej gotowości do uczestnictwa w życiu dziecka, wykazuje zainteresowanie tym, co dziecko robi, jego zabawą, nauką;

- angażuje dziecko do zajęć w ramach funkcjonowania rodziny, przydziela zadania adekwatnie do jego możliwości; podąża za dzieckiem i włącza się w ważne dla niego chwile;
- daje dziecku prawo do wyrażania swoich opinii i współdecydowania o sprawach bliskich.

Dziecko

- jest ufne, wytrwałe w dążeniu do celu, pokonuje przeszkody i wzmacnia poczucie własnej wartości oraz podnosi samoocenę;
- praca i jej efekty daje mu wiele zadowolenia, jest zdolne do współdziałania i podejmowania zobowiązań;
- w rodzinie czuje się potrzebne i wartościowe.

Dawanie dziecku rozsądnej swobody

Rodzic

- obdarza dziecko, stosownie do jego możliwości, dużą swobodą, wolnością, ograniczoną

- rozsądnymi wymaganiami i obowiązkami oraz zaufaniem;
- utrzymuje swój autorytet i właściwie kieruje dzieckiem.

Dziecko

- jest samodzielne i odpowiedzialne za siebie i własne postępowanie; z łatwością przystosowuje się do różnych sytuacji społecznych, jest pomysłowe, bystre;
- współdziała z rówieśnikami, podejmuje próby pokonywania trudności.

Uznawanie praw dziecka

Rodzic

- pozwala dziecku na samodzielne działanie, dając jednocześnie do zrozumienia, że jest za wyniki tego działania odpowiedzialne;
- jest cierpliwy i chętnie opiekuje się dzieckiem, wspólnie z dzieckiem uzgadnia jego prawa i obowiązki;
- kieruje dzieckiem wyjaśniając, tłumacząc i sugerując bez narzucania swojej woli i wymuszania określonego zachowania;
- szanuje dziecko i jego indywidualne cechy, stawia wymagania zgodnie z możliwościami rozwojowymi dziecka, unika sytuacji wywołujących frustracje;
- traktuje dziecko, jako równoprawnego członka rodziny.

Dziecko

- zna swoje ograniczenia, jest świadome samego siebie;

- wie, czego się od niego oczekuje i stara się te oczekiwania spełnić;
- potrafi wyrazić swoją opinię, zna i uznaje prawa innych;
- jest samodzielne, solidarne i lojalne.

Unikanie dziecka

Rodzic

- jest obojętny uczuciowo, bierny i uległy;
- nie zaspokaja potrzeb emocjonalnych dziecka, ignoruje dziecko, przebywanie z nim jest dla niego trudne i nie sprawia mu przyjemności;
- zaniedbuje je uczuciowo i opiekuńczo, a także pod względem stawianym dziecku wymagań; jest niekonsekwentny w przestrzeganiu zasad;
- wykazuje beztroskę, lekkomyślność, aż do braku odpowiedzialności lub obojętności wobec niebezpieczeństwa grożącego dziecku.

Dziecko

- odczuwa braki w zaspokajaniu potrzeb uczuciowych. Jest niezdolne do nawiązywania trwałych więzi. Jest nieufne i

- bojaźliwe, konfliktowe w kontaktach z ludźmi.
- ma trudności w koncentracji uwagi, nie jest zdolne do obiektywnych osądów, ani wytrwałe w działaniu.

Odtrącanie dziecka

Rodzic

- stwarza dystans uczuciowy, dominuje nad dzieckiem, otwarcie je krytykuje, nie dopuszcza do głosu, okazuje jawną wrogość;
- stosuje surowe kary, ma wobec dziecka represyjne żądania;
- czasem postępuje z dzieckiem brutalnie;
- jest ono dla niego ciężarem, przeszkodą w spełnianiu osobistych planów i wzbudza jego niechęć;

Dziecko

- jest nieposłuszne i agresywne;
- rozwój uczuć wyższych jest u niego na niskim poziomie;
- wykazuje zachowania antyspołeczne, jest kłótlive, gniewne;
- czasem bywa niezaradne życiowo, a przy nagłym odrzuceniu może wykazywać zaburzenia nerwicowe.

Nadmierne ochranianie

Rodzic

- jest przesadnie opiekuńczy, pobłażliwy i troskliwy;

- utrudnia dziecku samodzielność, często izoluje je od życia w społeczności;
- jest bezkrytyczny w stosunku do dziecka, uważa je za wzór doskonałości, obraz dziecka w jego oczach jest idealistyczny;
- ulega dziecku, toleruje jego niewłaściwe zachowania;
- zaspokaja jego kaprysy, pozwala panować nad całą rodziną.
- nie docenia możliwości dziecka, chroni je przed wysiłkiem;
- rozwiązuje za dziecko trudności, ogranicza swobodę dziecka w imię jego dobra;
- jest wścibski, panicznie boi się o dziecko i rozpieszcza je.

Dziecko

- wykazuje opóźnienie dojrzałości społecznej i emocjonalnej;
- jest niesamodzielne, zarozumiałe, zbyt pewne siebie, awanturnicze, ma poczucie większej wartości;
- jest bierne, a zarazem nieustępliwe; jest zależne od rodzica, często wykazuje cechy osobowości infantylnej.

Nadmierne wymagania

Rodzic

- stawia dziecku wygórowane wymagania, zmusza je do dostosowania się do wytworzonego przez siebie wzoru;
- ustawicznie stymuluje dziecko do aktywności wypełniając mu cały czas, nie liczy się przy tym z

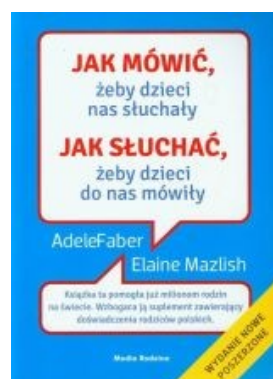
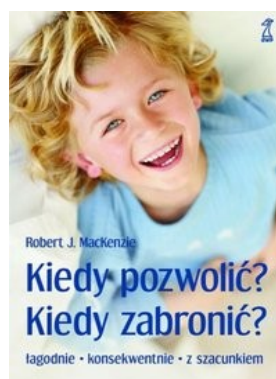
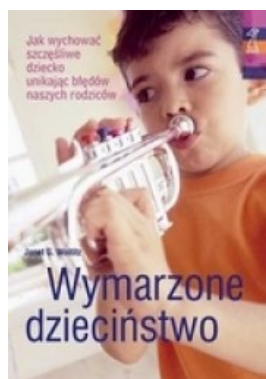
możliwościami dziecka, nie szanuje jego indywidualności ani praw; stosuje sztywne zasady i kary;

→ często krytykuje dziecko, gdyż ono nie spełnia jego oczekiwań.

Dziecko

→ jest lęklive i uległe wobec innych;
→ nie wierzy we własne siły, jest podatne na frustracje, pobudliwe, żyje pod presją;
→ jest niepewne, przewrażliwione, ma kłopoty z koncentracją uwagi; może przejawiać słabe aspiracje oraz brak opanowania uczuciowego.

Warto przeczytać:

Literatura cytowana:

Izdebska I.: Dziecko w rodzinie u progu XXI. Trans Humana. Białystok 2000.
Przetacznik-Gierowska M.: Wychowanie w rodzinie, (w:) M. Przetacznik-Gierowska,
Z. Włodarski (red): Psychologia wychowawcza. PWN. Warszawa 1994, s. 112-147.
Wilk J.: Pedagogika rodziny. Zagadnienia wybrane. KUL. Lublin 2002.
Ziemska M.: Rodzina i dziecko. PWN. Warszawa 1986.
Woititz J.,G.: Wymarzone dzieciństwo. GWP. Gdańsk 1997.
<http://www.sp51.przedszkola.net.pl/nauczyciele-pisza/postawy-rodzicielskie-i-ich-znaczenie-w-wychowaniu-dziecka.html>

Grafika:

<https://www.google.pl/search?q=rodzina>
<https://www.google.pl/search?q=postawy+rodzicielskie>